

ingediend op **1925** (2023-2024) – Nr. 2
14 februari 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
en voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Katja Verheyen

over het ontwerp van decreet

tot instemming
met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023
tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap,
de Vlaamse Gemeenschap,
de Franse Gemeenschapscommissie
en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
inzake slachtofferzorg
voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad

Documenten in het dossier:

1925 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

1929 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaïke De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gweny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Emine Gül Isci.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Sarah Smeyers, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Bart Somers;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Thijs Verbeurgt.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1.	Toelichting door Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving .	4
2.	Toelichting door Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	5
3.	Algemene bespreking	5
3.1.	Uiteenzetting door Adeline Blancquaert.....	5
3.2.	Uiteenzetting door Katja Verheyen	6
3.3.	Uiteenzetting door Celia Groothedde.....	6
3.4.	Uiteenzetting door Katrien Schryvers.....	7
3.5.	Uiteenzetting door Ludwig Vandenhove.....	7
3.6.	Antwoorden van minister Zuhail Demir	7
3.7.	Antwoorden van minister Hilde Crevits.....	8
4.	Artikelsgewijze besprekingen en stemmingen	8
4.1.	Ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.....	8
4.2.	Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2023-24, nr. 1929/1)	9
5.	Eindstemmingen	9

Op 6 februari 2024 bespraken de verenigde commissies voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, en voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Dit ontwerp van decreet werd tegelijk behandeld met het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg (*Parl.St. VI.Parl. 2023-24, nr. 1929/1*). Gezien de inhoudelijke overeenstemming tussen beide ontwerpen van decreet vond één gezamenlijke bespreking plaats.

1. Toelichting door Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving

Minister *Zuhail Demir* stelt vast dat in beide regio's door verschillende diensten op verschillende bevoegdheidsniveaus met slachtoffers wordt gewerkt. De Vlaamse diensten die in beide regio's betrokken zijn, zijn de justitiehuisen, de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) en de vertrouwenscentra kindermishandeling. Gezien de veelheid aan diensten in beide regio's wordt er onderzocht hoe de samenwerking tussen al deze diensten in beide regio's beter kan. De minister betreurt dat dat in beide regio's op een andere manier en met verschillende snelheden gebeurt.

In Brussel werken er diensten op het federale niveau en op de niveaus van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Om die samenwerking te regelen, werd op 5 juni 2009 een protocolakkoord gesloten in afwachting van een volwaardig samenwerkingsakkoord. Er is sindsdien weinig veranderd aan de teksten. Door de veelheid aan partners en visies waren aanpassingen namelijk niet evident. Nu is men tot een formele samenwerkingsafspraken gekomen.

In Vlaanderen leveren drie gespecialiseerde diensten slachtofferzorg. In de politie vangt de dienst voor politionele slachtofferbejegening slachtoffers op na een politionele en gerechtelijke interventie. De dienst slachtofferhulp van de CAW's kan dieper ingaan op trauma's en sluit aan bij de traditionele diensten. Het slachtofferonthaal van de Vlaamse justitiehuisen geeft informatie en bijstand tijdens de volledige gerechtelijke procedure. De samenwerking tussen deze diensten werd al in 1998 geformaliseerd in een samenwerkingsakkoord dat sindsdien, ondanks de veranderde maatschappelijke realiteit en de wijziging in de noden van de slachtoffers, niet werd gewijzigd.

Een evaluatie in 2009 leidde tot voorstellen tot aanpassing. Daarin is men niet verdergegaan. Daarom neemt de Vlaamse Regering nu die taak op zich. Vlaanderen gaat bij de herwerking een stap verder dan Brussel. Minister Zuhail Demir noemt enkele belangrijke punten uit de herwerking.

Het uitgangspunt is dat slachtoffers weinig boodschap hebben aan de opsplitsing van de diensten over verschillende bevoegdheden. Slachtofferzorg in Vlaanderen moet als een warm bad aanvoelen in de donkerste dagen. De slachtoffers moeten krijgen waar ze recht op hebben. Er moet betere gegevensuitwisseling zijn tussen de diensten. Er komt ook een netwerk op lokaal niveau met alle lokale organisaties die met slachtoffers werken. Dan is er ook versterkte samenwerking op Vlaams niveau: de Nationale Raad Slachtofferzorg, die sinds 1998 niet was samengekomen, wordt vervangen door de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg, met zowel Vlaamse als federale actoren en met Vlaanderen aan het stuur.

2. Toelichting door Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Minister *Hilde Crevits* gaat dieper in op de begeleiding van de slachtoffers. Zij vindt het een prioriteit dat slachtoffers op de hoogte zijn van hun rechten en dat er hulp op maat kan worden geboden. In het samenwerkingsakkoord heeft men er zich toe verbonden sensibiliserend op te treden en de slachtoffers te informeren over hun rechten en over waar zij terecht kunnen, onder meer bij de CAW's. Op 22 februari is er de Europese Dag van het Slachtoffer. Dan zal er aandacht worden gevraagd voor de rechten van de slachtoffers.

Het samenwerkingsakkoord omschrijft de opdrachten van de actoren, bijvoorbeeld de politie en de CAW's. De interne afbakening van expertises schept duidelijkheid en biedt de basis voor optimale afstemming, tijdige doorverwijzing en goede samenwerking. Het samenwerkingsakkoord bevat ook bepalingen over gegevensdeling die rechtsgrond bieden om informatie van slachtoffers uit te wisselen tussen de betrokken actoren die instaan voor de zorg voor het slachtoffer. Op die manier is de informatie-uitwisseling niet langer afhankelijk van de bereidheid van individuen en krijgt elk slachtoffer een gelijkwaardige behandeling.

Het samenwerkingsakkoord voorziet ook in een overlegforum, dat ervoor moet zorgen dat afspraken op het terrein worden geïmplementeerd. Zo krijgt het akkoord meer slagkracht en wordt erop toegezien dat afspraken worden nagekomen.

Er is ook een evaluatie gepland. De Vlaamse Commissie Slachtofferzorg zal hierin een belangrijke rol spelen. De evaluatie zal duidelijk maken waar zowel de overheden als de diensten nog beter kunnen samenwerken.

3. Algemene bespreking

3.1. Uiteenzetting door Adeline Blancquaert

Adeline Blancquaert herinnert beide ministers eraan dat het Vlaams Belang hen al vaak heeft bekritiseerd zowel in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding als in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie, maar dat haar fractie ondertussen tevreden is dat de koe bij de horens wordt gevat. Het Vlaams Belang zal beide ontwerpen van decreet goedkeuren, maar Adeline Blancquaert vraagt om twee zaken te verduidelijken.

Een van de grote pijnpunten is de kritiek dat slachtoffers van misdrijven in het kader van de strafuitvoeringsprocedure te weinig worden gehoord en geholpen, en dat zij soms door justitie, politie of slachtofferhulpdiensten niet op de hoogte worden gebracht van de vervroegde invrijheidstelling van de dader. Het vernieuwde samenwerkingsakkoord besteedt uitgebreid aandacht aan de takenpakketten voor de overheidsdiensten in het kader van slachtofferzorg. Maar op basis van welke bepalingen in het vernieuwde samenwerkingsakkoord en door wie zal dat worden opgevangen?

Hoofdstuk 6 van het samenwerkingsakkoord gaat over de overlegstructuur op Vlaams niveau. Er wordt een Vlaamse Commissie Slachtofferzorg opgericht, waarvan voorzitterschap en secretariaat jaarlijks wisselend worden opgenomen door het Agentschap Justitie en Handhaving en het Departement Zorg. Wanneer zal deze nieuwe Vlaamse Commissie Slachtofferzorg volgens de nieuwe bepalingen van het akkoord operationeel zijn? Waarom wordt er gekozen voor een wisselend voorzitterschap en secretariaat? Blijven die niet beter permanent onder de vleugels van een van die overheidsdiensten?

Adeline Blancquaert wil weten of er rekening werd gehouden met de kritiek van het College van procureurs-generaal op dit ontwerp van decreet. Het college is van oordeel dat het uittekenen van slachtofferzorg in drie verschillende samenwerkingsakkoorden, soms met andere accenten en structuren, het voeren van een coherent slachtofferbeleid zal bemoeilijken. Het parlementslid besluit hieruit dat er dringend werk moet worden gemaakt van de defederalisering van Justitie.

3.2. Uiteenzetting door Katja Verheyen

Katja Verheyen vindt het positief dat het samenwerkingsakkoord wordt geactualiseerd, dat de slachtoffers centraal worden gesteld, dat zij goed worden begeleid en dat zij gemakkelijk hun weg vinden naar de hulpverlening. Daarom zal de N-VA-fractie dit ontwerp van decreet goedkeuren.

3.3. Uiteenzetting door Celia Groothedde

Celia Groothedde vindt het belangrijk dat het samenwerkingsakkoord wordt geüpdatet. Voor Brussel is dat niet altijd een sinecure. Het gaat niet alleen om samenwerking tussen diensten maar vooral ook tussen overheden. Door de staatshervormingen is er in Brussel een complexe staatsstructuur ontstaan. Brussel was daar niet altijd vragende partij voor. De overheden, de diensten en het brede middenveld, met name de talrijke slachtofferorganisaties, werken desondanks vaak goed samen. De voorbije jaren waren bovendien moeilijk. Een goed opgesteld samenwerkingsakkoord kan alleen maar een positief effect hebben.

De adviezen van de adviesraden zijn grotendeels positief. De aandachtspunten werden grotendeels geremedieerd, maar er blijven er nog enkele. Zo men moet er goed op toezien dat de raden effectief bijeenkomen. Celia Groothedde hoopt dat dat ook in de volgende legislatuur gebeurt. Ook naar de Gegevensbeschermingsautoriteit werd goed geluisterd wat betreft de gegevensbewaringstermijnen.

Er blijven voor Celia Groothedde nog twee aandachtspunten over. Slachtofferhulp is niet alleen door de complexe staatsstructuren complex. De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin beveelt aan om de verschillende werkingen op elkaar af te stemmen. In Vlaanderen heeft het middenveld ook al gewaarschuwd voor dubbele of driedubbele werkingen, waardoor slachtoffers niet altijd weten waar ze terecht kunnen. Niet toevallig haalt de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hier de werking van de CAW's aan. Dat zal een gevoelige zaak blijven. Celia Groothedde hoopt dat het Vlaams Parlement de waarde van het brede middenveld, met zijn tientallen jaren ervaring en kennis en met een groot hart voor deze maar ook andere zorg- en welzijnsproblemen, blijft verdedigen. In het verleden is al gebleken dat het middenveld vervangen ertoe leidt dat werkingen naast elkaar bestaan, wat in sommige gevallen leidt tot verlies van onschatbare expertise.

Dan is er nog een punt dat misschien een detail lijkt. Het verdrag is genderneutraal opgesteld. Daarin moet men volgens Celia Groothedde een evenwicht blijven zoeken. De slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag kunnen elk mogelijk gender hebben. Maar onder meer het Verdrag van Istanbul vraagt specifiek aandacht voor het feit dat vrouwen het vaakst slachtoffer zijn en ook de ergste slachtoffers zijn. Celia Groothedde vraagt om altijd aandacht te blijven hebben voor dat evenwicht en voor de gendercomponent.

Omdat deze samenwerkingsakkoorden nodig zijn, zal Groen beide ontwerpen van decreet goedkeuren. Celia Groothedde hoopt dat alle overheden blijven samenwerken.

3.4. Uiteenzetting door Katrien Schryvers

Katrien Schryvers vindt het positief dat de samenwerkingsakkoorden na 25 jaar worden geactualiseerd. Ondertussen is slachtofferzorg gelukkig geëvolueerd. Slachtoffers staan meer centraal, maar ze blijven het moeilijk vinden om gepaste hulp te zoeken en om hun verhaal te doen. Een buitenstander denkt dan dat het gemakkelijk moet zijn om het allemaal op een eenvoudigere manier te organiseren. Maar dat is niet evident. De overheid moet de slachtoffers de weg wijzen, ervoor zorgen dat het beleid is op elkaar is afgestemd en erop toezien dat er geen hiaten zijn tussen politie, hulpverlening en justitie.

Katrien Schryvers is tevreden met een aantal nieuwe accenten, bijvoorbeeld dat er rekening moet worden gehouden met kwetsbare mensen. Onder de slachtoffers is er grote diversiteit, net zoals criminaliteit divers is. Dat vraagt om een specifieke aanpak van het slachtoffer. Katrien Schryvers stelt vast dat er veel aandacht wordt besteed aan de opleiding van mensen die slachtoffers begeleiden. Hoe wordt er ingespeeld op nieuwe vormen van criminaliteit? Hoe zorgt men ervoor dat er altijd voldoende specialisatie is bij de mensen die begeleiden, maar ook dat er voldoende eenheid is in het beleid? De hulp of begeleiding die het slachtoffer krijgt, mag niet afhangen van de plek waar hij woont en van welk justitiehuis of CAW voor de begeleiding instaat. Hoe wordt vanuit ervaring aan het beleid gewerkt? Hoe wordt ervaring van alle diensten die met slachtoffers bezig zijn onderling gedeeld? Worden daar op beleidsniveau ook conclusies uit getrokken?

3.5. Uiteenzetting door Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove kondigt aan dat Vooruit de ontwerpen van decreet zal goedkeuren. Het is goed dat na zoveel jaren het slachtofferonthaal van de justitiehuisen in het kader van de zesde staatshervorming wordt aangepast. Vooruit vindt het goed dat de slachtoffers zoveel mogelijk centraal worden geplaatst.

De samenwerkingsakkoorden hebben ambitieuze doelen. Ludwig Vandenhove vindt het belangrijk dat de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg voldoende toezicht houdt op het werk van de arrondissementale raden. Welke garanties zijn er daarop?

Ludwig Vandenhove heeft al een paar keer het pleidooi gehoord voor één 'huis van het slachtoffer'. Hij wil weten of dat nog altijd de bedoeling is. Hij begrijpt dat er moet worden samengewerkt tussen de verschillende niveaus en diensten, zeker in Brussel, maar vindt het belangrijk om tot één instantie te komen. Binnen hoeveel tijd kan dat worden bereikt?

Ludwig Vandenhove stelt tevreden vast dat het in België nog mogelijk is om tussen instanties en niveaus samen te werken. Hij pleit daarom voor samenwerkingsfederalisme in plaats van verdere opsplitsing.

3.6. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* stelt dat het samenwerkingsakkoord in werking kan treden zodra het Vlaams Parlement het goedkeurt. Het wisselende voorzitterschap moet de werklast verdelen tussen de twee administraties. Maar beide administraties zijn altijd aanwezig.

Het College van procureurs-generaal is kritisch omdat het met drie verschillende samenwerkingsakkoorden wat meer werk heeft, en omdat Vlaanderen verder wil gaan in het beleid voor slachtoffers dan Brussel en Wallonië.

Minister Zuhal Demir heeft het College van procureurs-generaal al viermaal gevraagd om een lijst op te stellen van welke diensten de slachtoffers op welk

moment moeten informeren. Die lijst is er nu eindelijk en wordt bekeken en vereenvoudigd. Zo zal iedereen op de hoogte zijn van zijn taak en kan informatie niet meer verloren gaan.

Op de vraag over genderneutraliteit antwoordt de minister dat het samenwerkingsakkoord niet enkel gaat over slachtoffers van seksueel geweld, maar breder over alle slachtoffers. Zo ook bijvoorbeeld over verkeersslachtoffers.

Het samenwerkingsakkoord voorziet in een jaarlijkse update van de verplichte opleidingen. Ook de eenheid van beleid komt in die opleidingen naar voren. De diensten voor slachtofferonthaal leiden de magistratuur op, zodat er een afgestemd beleid is. De beleidsteams komen maandelijks samen met alle diensten op het terrein om na te gaan hoe betere afstemming mogelijk is en welke noden er zijn. Het beleid wordt op die manier zowel lokaal als bovenlokaal afgestemd om mee te zijn met alle evoluties op het terrein. Het samenwerkingsakkoord legt ook overlegstructuren op, zoals de arrondissementale raden en de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg. Er wordt een permanente bovenlokale evaluatie opgezet. Een centraal huis van het slachtoffer wordt gepland voor de volgende regeerperiode. Het idee om beter samen te werken leeft bij verschillende diensten.

3.7. Antwoorden van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* zegt dat het Agentschap Justitie en Handhaving en de diensten van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin goed samenwerken. Het wisselende voorzitterschap kan versterkend werken. Het samenwerkingsakkoord houdt evenmin kritiek in op de hulpverlening. Het gaat om een gelijke doelstelling: iedereen moet gelijkwaardige hulp kunnen krijgen. Het gaat er bijvoorbeeld om te weten welke informatie er mag worden gedeeld met een collega-hulpverlener.

De minister bevestigt dat het soms moeilijk is om de juiste instantie te vinden. Het samenwerkingsakkoord streeft ernaar om daarop een antwoord te bieden. In de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg zullen ervaringen gedeeld worden. Het wisselende voorzitterschap kan door goede praktijken te delen het beleid voeden.

Minister Hilde Crevits vindt dat Celia Groothedde een terecht punt aanhaalt. Het is niet de bedoeling dat de rol van het middenveld verdwijnt. Door zijn werking kan expertise worden gedeeld. Ook op dat vlak zijn er opportuniteiten om beter samen te werken.

4. Artikelsgewijze besprekingen en stemmingen

- 4.1. Ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad

Artikel 1 en 2

Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen eenparig met 20 stemmen aangenomen.

- 4.2. Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1929/1)

Artikel 1 en 2

Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen eenparig met 20 stemmen aangenomen.

5. Eindstemmingen

Het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt eenparig met 20 stemmen aangenomen.

Het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1929/1) wordt eenparig met 20 stemmen aangenomen.

Stefaan SINTOBIN
Steven VANDEPUT,
voorzitter

Katja VERHEYEN,
verslaggever